

Jaarverslag 2008
Kale - Leie Archeologische Dienst

COLOFON

© 2009

© Kale - Leie Archeologische Dienst, D. Vanhee tenzij anders vermeld

Lay-out : D. Vanhee, Kale-Leie Archeologische Dienst

Ontwerp voorpagina : I. Callebout, Zquadra

Druk & bindwerk : Zquadra, Kortrijk

Verantwoordelijk uitgever : Kale - Leie Archeologische Dienst

Kasteelstraat 26, 9880 Aalter

www.deklad.be

Opvallend is echter wel dat er weinig overlapping bestaat tussen de Romeinse en de middeleeuwse sporen. Terwijl de middeleeuwse erven zich vooral op het westelijke deel van het terrein lijken te bevinden, liggen de Romeinse sporen vooral op het zuidoostelijke deel van het terrein.

Bibliografie

DE GROOTE K., 2008. Middeleeuws aardewerk in Vlaanderen. Techniek, typologie, chronologie en evolutie van het gebruiksgoed in de regio Oudenaarde in de volle en late Middeleeuwen (10de-16de eeuw). Relicta monografieën 1. Archeologie, monumenten- & landschapsonderzoek in Vlaanderen. Brussel.

DE LOGI A. & SCHYNKEL E., 2008. Archeologisch onderzoek Evergem-Steenovenstraat (7april tot 22 augustus 2008). Kladrapport 7. Onuitgegeven rapport

HOLLEVOET Y. & HILLEWAERT B., 1997/1998. Het archeologisch onderzoek achter de voormalige vrouwengevangenis Refuge te Sint-Andries/Brugge (prov. W.-VI.). Nederzettingssporen uit de Romeinse tijd en de Middeleeuwen. Archeologie in Vlaanderen VI: 191-207.

LALOO P., DE CLERCQ W., PERDAEN Y. & CROMBÉ P., 2008. Grootschalig nederzettigsonderzoek in en inheems-Romeins landschap. Resultaten 2006-2007 en voorlopig bilan van het preventief archeologisch onderzoek 'Kluizendok' in de Gentse haven. Romeinendag 2008: 73-84.

VAN DE VIJVER M., WUYTS F., CHERRETTÉ B., DE GROOTTE K. & MOENS J., 2008. Vroege en volmiddeleeuwse bewoning te Erembodegem "Zuid IV" (O.-VI.). Archeologia Medievalis Kroniek 31: 113-115.

VANHEE D. & HOORNE J., 2006. Een volmiddeleeuwse hoeve met explosieve verrassingen Merendree Molenslagkouter (Nevele) (O.-VI.). Archeologia Medievalis Kroniek 29: 184-185.

2.3.6 EVERGEM - BELZELE STEENOVENSTRAAT

(A. DE LOGI & E. SCHYNKEL)

Van 7 april tot en met 22 augustus 2008 vond in Belzele, gemeente Evergem, een archeologisch onderzoek plaats ter hoogte van de Steenovenstraat (Afd. 2, sectie E, nrs 986d, 992, 995, 1002a, 1010c, 1016 en 1027a). Dit gebeurde op advies van de Kale - Leie Archeologische Dienst (KLAD) na een wegkofferbegeleiding en een proefsleuvenonderzoek op deze terreinen. De prospectie was noodzakelijk wegens de bedreiging van het bodemarchief door de aanleg van een verkaveling door de firma Durabrik. Na overleg tussen de bouwheer, de KLAD en het Agentschap R-O Vlaanderen werd overeengekomen 1 ha, gespreid over 6 zones, vlakdekkend te onderzoeken. En dit door twee projectarcheologen voor een termijn van 4 maand terreinwerk en 1,5 maand rapportage. De archeologen stonden in dienst van de bouwheer, die ook alle kosten van het onderzoek droeg.

Met dit onderzoek werden in hoofdzaak sporen van bewoning uit de volle middeleeuwen aangesneden. Het gaat om sporen van gebouwen, voornamelijk paalsporen, maar ook van grachten, kuilen en waterputten.

Het oudst gedateerde spoor is een gracht in zone I. Uit deze gracht kwam een aantal scherven van Karolingische oorsprong te voorschijn. Jammer genoeg bevond deze gracht zich aan de rand van het opgravingsvlak en kon deze aldus noch in verband met andere sporen gebracht worden, noch verder in zijn verloop gevolgd worden.

De meerderheid van de sporen dateerden echter uit de volle middeleeuwen. Het vondstmateriaal uit deze sporen was zeer uniform en bestond grotendeels uit grijs gedraaid aardewerk voornamelijk afkomstig van onversierde kogelpotten. Een kleine hoeveelheid

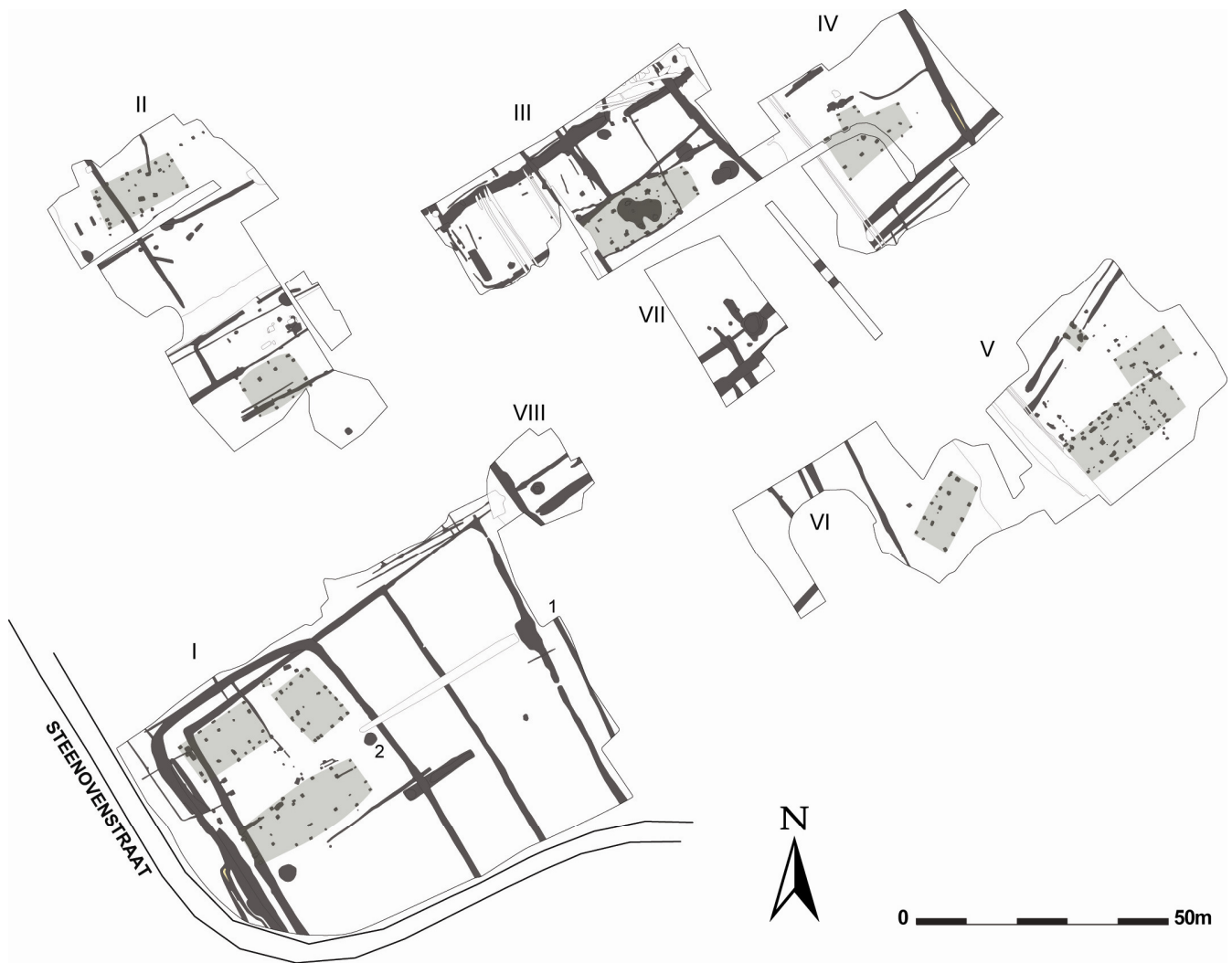

Fig. 69: Algemeen grondplan van de site Evergem-Steenovenstraat.

1: de gracht met Karolingische scherven.
2: waterput I-88.

rood gebakken scherven met spaarzaam aangebracht loodglazuur bracht de datering tot de periode van het laatste kwart van de 11e tot en met derde kwart van de 12e eeuw n.C. Daarnaast werden ook nog enkele wetstenen, een strijkglas en een versierd spinschijfje uit de middeleeuwse sporen gehaald. De sporen van de volle middeleeuwen konden geïnterpreteerd worden als de restanten van enkele woonerven die mogelijk min of meer gelijktijdig bestaan hebben.

Op zones I, II en III werden quasi volledige woonerven opgegraven bestaande uit een omgrachting met een onderbreking als toegang tot het erf, mogelijke silo's, waterputten en gebouwstructuren van zowel hoofd- als bijgebouwen. De toegang tot de erven werd bijna steeds geflankeerd door 2 vrij zware paalsporen die hoogstwaarschijnlijk als de resten van een poortconstructie mogen gezien worden. De kuilen, die in groot aantal op zone II voorkwamen, hebben een vrij uniform uitzicht. Ze bevatten in doorsnede een zwart organisch pakket op de bodem en langs de wanden. Hun opvulling vertoonde ook meestal sporen van verbranding. Deze kenmerken doen vermoeden dat deze kuilen als silo's voor de bewaring van voedsel dienst deden. Daarnaast werden in deze zones, en binnen de omgrachtingen, ook sporen van waterputten aangetroffen. Op de zones I en II werden er telkens 3, en op zone III in totaal 4 aangesneden. Waterput I-88 is de enige waterput die tijdens dit onderzoek een min of meer intacte beschoeiing opleverde. Het ging om een vierkante houten bekisting van ca. 1 m breed, bestaande uit rechtopstaande hoekpalen waartegen horizontaal planken bevestigd waren. De beschoeiing van de andere waterputten was bijna volledig weggerot. Dit kan te wijten zijn aan de sterk fluctuerende

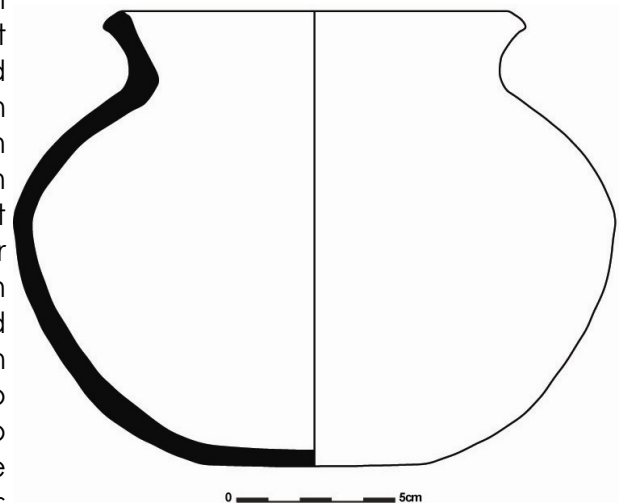

Fig. 70: Veldopname van waterput I-88.

grondwatertafel op deze terreinen. Slechts in het diepste punt van de aanlegtrechters werden nog enkele centimeters van het hout teruggevonden. Vaak was het onmogelijk uit te maken over welk type bekisting het ging.

Binnen de omgrachtingen van de erven werden eveneens paalsporen aangetroffen. Hieruit konden vrij makkelijk gebouwstructuren afgeleid worden. De hoofdgebouwen bestonden uit een ruime middenbeuk geflankeerd door lange zijden opgebouwd uit palenkoppels. Deze lange zijden waren ofwel recht, ofwel licht gebogen. In het laatste geval neigen de gebouwen meer naar het bootvormige huistype. Gezien de opbouw en grootte gaat het hier naar alle waarschijnlijkheid om zogenaamde woonstalhuizen. De afmetingen van deze gebouwen bedragen op zone I 27 op 7,5 m, 19 op 9 m en 12 op 9,5 m, op zone II 12 op 7,7 m, en op zone III 23 op 10 m. Gelijkaardige gebouwen uit dezelfde periode werden reeds eerder opgegraven in Aalter - Langevoorde (DE CLERCQ & MORTIER 2000), Merendree - Molenkouterslag (VANHEE & HOORNE 2006) en Zele-Zuidelijke Omleiding (MORTIER et al. 2003). Op zone I werd eveneens een bijgebouwtje onderzocht. Het gaat om een vierpalige structuur van 1,7 op 1,4 m die geïnterpreteerd kan worden als een spieker.

Fig. 71: Tekening van een kogelpot afkomstig uit een gracht op Zone II.

Op de andere zones werden telkens paalsporen aangetroffen die tot hoofdgebouwen konden teruggebracht worden. Op zone IV werden, behalve een gebouw van 13 op 6 m, ook nog de sporen van enkele parallelle grachtentracés onderzocht. Vermoedelijk maakten

ook deze grachten deel uit van een perceleringssysteem dat jammer genoeg niet volledig kon blootgelegd worden. Met de kijkvensters VII en VIII werd gepoogd een inzicht te verkrijgen in het verloop van deze grachten en eventuele oversnijdingen met andere grachtensystemen. Het werd er echter niet veel duidelijker op wegens een (sub)recente verstoring in kijkvenster VIII en de oversnijding door een waterput en een mogelijk tweede grachtentracé uit het zuidoosten in kijkvenster VII.

Op zone V werd een paar parallelle noordoost-zuidwest lopende grachten aangetroffen. Ter hoogte van een onderbreking in beide grachten werden 4 zware paalsporen gevonden in een vierkante configuratie. Wellicht gaat het hier om een dubbele omgrachting met poortgebouw. Ten zuidoosten van deze constructie werd een aantal clusters paalsporen aangetroffen waaruit op zijn minst 2 gebouwen te herkennen zijn. Een eerste gebouw bleef op basis van vondstmateriaal ongedateerd. De plattegrond van deze structuur wijkt sterk af van die van de overige onderzochte gebouwen. Centraal bevinden zich 2 diepe paalsporen van de nokstaanders waarrond in een rechthoek lichtere paalsporen liggen. Dit gebouw van 12 op 6,5 m heeft een sterke gelijkenis met een Romeins gebouw opgegraven te Evergem-Kluizendok. Ten zuidwesten van deze structuur bevonden zich de zware paalsporen van een ander gebouw. Dit gebouw is op zijn minst 20 m lang en 9 m breed. Het bestaat uit lange zijden opgebouwd uit palenkoppels. Hierdoor ontstaat een brede middenbeuk waarin enkele lichtere nokstaanders zouden gestaan hebben. Het gebouw had vermoedelijk een rechthoekige vorm.

Op zone VI ten slotte werden enkele grachten onderzocht die in verband kunnen gebracht worden met de grachten uit kijkvenster VII. Wat de datering betreft van deze sporen tasten we nog in het duister. Een 14,5 op 7 m groot gebouw in het oosten van deze zone echter kon wel in de volle middeleeuwen gedateerd worden.

Hoewel een volledig beeld op het bodemarchief van deze gronden ontbreekt, kan wel gesteld worden dat met dit project een concentratie aan middeleeuwse woonerven werd aangesneden uit de periode van het laatste kwart van de 11e tot het derde kwart van de 12e eeuw. Vermoedelijk werd op zone V ook een structuur uit de Romeinse periode opgegraven. Dit hoeft niet te verbazen gezien er bij de naburige opgraving Evergem - Molenhoek en bij een lopend onderzoek aan de Koolstraat Romeinse sporen werden aangetroffen.

Bibliografie

DE LOGI A. & SCHYNKEL E., 2008. *Archeologisch onderzoek Evergem – Steenovenstraat. 7 april tot 22 augustus 2008. KLAD-Rapport 7*. Kale-Leie Archeologische Dienst, Aalter.

2.3.7 KNESSELARE - URSEL ROZESTRAAT

(E. Taelman & B. MestdagH)

Door de positieve resultaten van het in juli door David Vanhee (KLAD) uitgevoerde proefsleuvenonderzoek op het terrein langs de Rozestraat te Ussel (Afd. 2, sectie A, nrs. deel van 559M en deel van 563L) werd beslist vanaf begin oktober 2008 een vlakdekkend archeologisch onderzoek te laten plaatsvinden. Bij het vooronderzoek werden reeds zes sleuven en twee kijkvensters getrokken. Daarbij kwamen verschillende sporen aan het licht, voornamelijk paalsporen, grachten en een kleine hoeveelheid ceramiek uit de late ijzertijd/vroeg-Romeinse periode. Daarnaast werd ook een kuil gevonden met daarin een soldatenuitrusting uit de Eerste of Tweede Wereldoorlog. Na de start van de opgraving in oktober, werd midden november aangevangen met de verwerking van de campagne. Het onderzoek werd afgerond in december 2008.

Archeologische structuren

De zuidwestelijke zone wordt gekenmerkt door een oostwest verlopend grachtensysteem.

Dit jaarverslag 2008 van de Kale - Leie Archeologische Dienst werd opgemaakt gedurende december 2008 en januari 2009 door D. Vanhee, in opdracht van de Raad van Bestuur. Tijdens de bestuursvergadering van 4 februari 2009 werd de inhoud goedgekeurd.

Martine Bergez

Voorzitter KLAD

Gerda Ginneberge

Secretaris KLAD

